

Sygn. akt III AUa 1216/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 listopada 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Alicja Podlewska (spr.)
Sędziowie:	SA Bożena Grubba SA Jerzy Andrzejewski
Protokolant:	stażysta Anna Kowalewska

po rozpoznaniu w dniu 25 listopada 2016 r. w Gdańsku

sprawy B. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji B. S.

od wyroku Sądu Okręgowego w Słupsku V Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 9 maja 2016 r., sygn. akt V U 950/15

1. oddala apelację;

2. zasądza od B. S. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. kwotę 270 (dwieście siedemdziesiąt 00/100) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za II instancję.

SSA Bożena Grubba SSA Alicja Podlewska SSA Jerzy Andrzejewski

Sygn. akt III AUa 1216/16

UZASADNIENIE

Ubezpieczona B. S. wniosła odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. z dnia 6 października 2015 r. domagając się jej zmiany poprzez przyznanie prawa do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

Pozwany organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania oraz zasądzenie od ubezpieczonej na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych, podnosząc, iż na podstawie przedłożonej dokumentacji

ubezpieczona udowodniła, według stanu na dzień 1 stycznia 1999 r., zatrudnienie w wymiarze 20 lat okresów składkowych i nieskładkowych, w tym nie udokumentowała żadnego okresu pracy w warunkach szczególnych.

Do pracy w warunkach szczególnych organ rentowy nie uwzględnił okresu zatrudnienia w (...) w S. wskazując, iż z przedłożonej dokumentacji wynika, że ubezpieczona pracowała na stanowisku obuwnik - wykrawacz, a wykonywane czynności na tym stanowisku nie mieściły się w wykazie prac wykonywanych w szczególnych warunkach (zmiana warunków pracy i płacy). Jednocześnie organ rentowy podniósł, iż zeznania świadków nie stanowią środka dowodowego przed organem rentowym.

Wyrokiem z dnia 9 maja 2016 r. Sąd Okręgowy w Słupsku V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie ubezpieczonej (pkt I sentencji) oraz zasądził od skarżącej na rzecz organu rentowego kwotę 180 zł tytułem kosztów postępowania (pkt II).

Sąd pierwszej instancji dokonał następujących ustaleń faktycznych i rozważań prawnych.

Ubezpieczona B. S., lat (...), urodzona dnia (...), złożyła w dniu 28 września 2015 r. wniosek o emeryturę.

Wraz z wnioskiem przedłożyła zaświadczenia i świadectwa pracy, którymi udokumentowała staż ubezpieczeniowy wynoszący według stanu na dzień 1 stycznia 1999 r. łącznie 20 lat, w tym nie udokumentowała żadnego okresu pracy w szczególnych warunkach. Ubezpieczona nie należy do OFE.

Do okresu pracy w warunkach szczególnych organ rentowy nie uwzględnił okresów ubezpieczenia od dnia 10 maja 1978 r. do dnia 30 listopada 2004 r. z tytułu zatrudnienia w Fabryce (...) S.A. w S..

Zaskarżoną decyzją z dnia 6 października 2015 r. organ rentowy odmówił ubezpieczonej prawa do emerytury.

Ubezpieczona w okresie od dnia 10 maja 1978 r. do dnia 30 listopada 2004 r. zatrudniona była w Fabryce (...) S.A. w S. (następca prawny P. Zakładów (...) w S.), gdzie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy świadczyła pracę na stanowisku wykrawacz - obuwnik. Praca wykrawacza polegała na maszynowym wykrawaniu elementów wierzchnich obuwia ze skóry tj. przodu, środka i tyłu cholewek, wykrawania międzypodszewek oraz siekania skór baranich wykorzystywanych do ocieplania butów. Na hali gdzie pracowała ubezpieczona znajdowało się trzy rzędy stanowisk pracy wykrawaczy oraz jeden rząd szwalni pomocniczej i tzw. tekstyl. Na hali znajdowały się cztery maszyny do ścieniania skóry. Wykrojone elementy przez wykrawaczy przekazywane były do ścieniania, a następnie do szwalni pomocniczej, gdzie sklecano i zgrzewano międzypodszewkę do skóry oraz ścieniano brzegi. Na stanowiskach szwalni pomocniczej używano klejów do sklepania wyściółek z cholewą. Stanowiska szwalni pomocniczej usytuowane były w odległości około 2 m od stanowiska ubezpieczonej. Czynniki szkodliwe emitowane z sąsiednich stanowisk, związanych ze ścinaniem, czy klejeniem były wyczuwalne na stanowisku pracy ubezpieczonej. Brak jest danych umożliwiający uznanie, że poziom natężenia tych czynników był tożsamy jak na stanowiskach pracy w szczególnych warunkach.

W wystawionym świadectwie pracy z dnia 30 listopada 2004 r. pracodawca wskazał w pkt 4 podpunkt 8, iż ubezpieczona nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach.

Praca ubezpieczonej w okresie od dnia 10 maja 1978 r. do dnia 30 listopada 2004 r. z tytułu zatrudnienia w Fabryce (...) S.A. w S. nie była pracą w szczególnych warunkach, albowiem stanowisko pracy na którym ubezpieczona świadczyła pracę nie jest wyszczególnione w przepisach Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 , poz. 43 ze zm.), ani w zarządzeniu resortowym.

Ubezpieczona według stanu na dzień 1 stycznia 1999 r. nie legitymuje się 15 letnim okresem pracy w warunkach szczególnych.

Sąd Okręgowy przechodząc do rozważań wskazał, że kwestią wymagającą rozstrzygnięcia w przedmiotowej sprawie było ustalenie uprawnień ubezpieczonej do wcześniejszej emerytury z tytułu wykonywania pracy w szczególnych

warunkach, na podstawie art. 184 w związku z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz. U. z 2015 r., poz.748 ze zm.) oraz przepisów Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 , poz. 43 ze zm.).

Zgodnie z art. 184 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32,33,39 i 40, jeżeli w dniu wejścia ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat – dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27

W myśl ust. 2 art. 184 emerytura przysługuje ubezpieczonym, którzy nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa. Okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27, to 20 lat w przypadku kobiet (art. 27 pkt 2). Wiek emerytalny wynika z § 4 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., nr 8, poz. 43 ze zm.), do którego odsyła art. 32 ust. 4 powołanej ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Dla kobiet jest to 55 lat. Wymagany okres zatrudnienia w warunkach szczególnych przewidziany w przepisach dotychczasowych, o którym mowa w art. 184 ust. 1, to okres 15 lat, o czym stanowi § 4 ust. 3 powołanego rozporządzenia.

Przez przyzmat powyższego Sąd Okręgowy stwierdził, że bezsporne w niniejszej sprawie było, że ubezpieczona B. S. ma ukończone 55 lat, nie jest członkiem OFE, posiada wymagany 20 letni staż pracy liczony na dzień wejścia w życie ustawy, tj. na dzień 1 stycznia 1999 r. Jediną przesłanką jaką musiała ubezpieczona udowodnić w przedmiotowej sprawie była praca w warunkach szczególnych w wymiarze 15 lat według stanu na dzień 1 stycznia 1999 r.

Dalej Sąd pierwszej instancji zawarł, że według art. 473 § 1 k.p.c. w postępowaniu w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych nie stosuje się przed sądem przepisów ograniczających dopuszczalność dowodu z zeznań świadków i z przesłuchania stron. Ten wyjątek od ogólnych zasad, wynikających z art. 247 k.p.c., sprawia, że każdy istotny fakt (np. taki, którego ustalenie jest niezbędne do przyznania ubezpieczonemu prawa do wcześniejszej emerytury), może być dowodzony wszelkimi środkami dowodowymi, które Sąd uzna za pożądane, a ich dopuszczenie za celowe (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 października 2007 r., I UK 111/07).

W ocenie Sądu Okręgowego na podstawie zgromadzonego w sprawie materiału dowodnego praca świadczona przez ubezpieczoną w Fabryce (...) S.A. w S. (następca prawny P. Zakładów (...) w S.) w okresie od dnia 10 maja 1978 r. do dnia 30 listopada 2004 r. nie była pracą w szczególnych warunkach, o której mowa w wykazie A, dziale VII, poz. 12 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, stanowiącego przepisy dotychczasowe (Dz. U. z 1983, Nr 8, poz. 43 ze zm.), do którego odsyła przepis art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Przy tym Sąd zaznaczył, że do prac tych należą: produkcja spodów obuwniczych ze skóry, gumy i tworzyw sztucznych oraz klejenie i powlekanie tkanin obuwniczych. W świetle § 2 rozporządzenia, warunkiem uznania danego okresu pracy za pracę w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest to aby była ona wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Przy czym okresy tej pracy, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy.

Dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzony mu pracy. Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana

stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 4 lipca 2013 r., II UK 413/12, z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 210/07, OSNP 2009 nr 5-6, poz. 75; z dnia 6 grudnia 2007 r., III UK 66/07, LEX nr 483283; z dnia 4 października 2007 r., I UK 111/07; z dnia 19 września 2007 r., III UK 38/07, OSNP 2008 nr 21-22, poz. 329; z dnia 14 września 2007 r., III UK 27/07, OSNP 2008 nr 21-22, poz. 325).

W ocenie Sądu Okręgowego wobec przeprowadzonych dowodów z dokumentów, opinii biegłego oraz zeznań świadków, wykonywana przez ubezpieczoną praca w spornym okresie zatrudnienia nie mieści się w katalogu prac w szczególnych warunkach. Rozporządzenie resortowe, wymieniające prace w szczególnych warunkach, zawęża bowiem prace w zakresie produkcji obuwia – do prac polegających na produkcji spodów obuwniczych ze skóry. Tymczasem z zeznań świadków D. K. i I. Z. oraz wyjaśnień wnioskodawczyni, a także opinii biegłego wynika, że ubezpieczona zarówno była zatrudniona na stanowisku obuwnik – wykrawacz, przy obsłudze urządzenia do wykrawania butów, a wykonywana przez nią praca polegała na mechanicznym rozkroju poszczególnych materiałów (skór do produkcji obuwia). Wykonywane przez nią czynności dotyczyły obsługi urządzenia, a więc prac nie wymienionych w wykazie. Zeznania świadków w tym zakresie jako jasne, rzeczowe, logiczne i spójne Sąd Okręgowy uznał za wiarygodne. Sąd wskazał, że świadkowie byli osobami, które miały bezpośredni kontakt z ubezpieczoną w trakcie świadczenia przez nią pracy w przedmiotowym zakładzie pracy, zorientowani zatem byli w materii będącej przedmiotem ich zeznań. A nadto zeznania te w pełni korelują z pozostałym materiałem dowodowym. Biegły powołany w sprawie z zakresu BHP w osobie D. S. wskazał, iż literalna wykładnia zarządzenia resortowego nie pozwala na kwalifikację pracy ubezpieczonej, jak pracy w szczególnych warunkach, co nie oznacza, że nie była ona narażona na czynniki szkodliwe i uciążliwe emitowane z sąsiednich stanowisk pracy, gdzie wykonywano prace zaliczane do pracy w szczególnych warunkach, a związane ze ścinaniem lub klejeniem. Jednakże, aby praca ubezpieczonej mogła być zaliczona do pracy w szczególnych warunkach, poziom tych czynników musiałby być takli sam jak na tych stanowiskach pracy w szczególnych warunkach, a zebrany materiał dowodowy nie daje takich podstaw.

Tym samym zdaniem Sądu pierwszej instancji świadczona przez ubezpieczoną praca nie była pracą w szczególnych warunkach. Także pracodawca w wystawionym świadectwie pracy potwierdził, iż praca wykonywana przez ubezpieczoną nie była pracą w szczególnych warunkach.

Odnosząc się do stanowiska ubezpieczonej, który zasadność roszczenia ubezpieczonej upatruje w zapadłych wyrokach w sprawach innych ubezpieczonych, Sąd wskazał, że nie są to okoliczności faktyczne związane z przedmiotową sprawą, albowiem zgodnie z treścią art. 366 kpc wyrok prawomocny ma powagę rzeczy osądzonej tylko co do tego, co w związku z podstawą sporu stanowiło przedmiot rozstrzygnięcia, a ponadto tylko między tymi samymi stronami. Oznacza to, że rozstrzygając sprawę z odwołania od innej decyzji, odnoszącej się do innej osoby, Sąd nie jest związany wcześniejszym wyrokiem, Sądu w tym samym, czy innym składzie orzekającym wydanym w sprawie podobnej, czy nawet tożsamej rodzajowo. Nadto Sąd wskazał, że przez pełnomocnika ubezpieczonej wyroki są wyrokami nieprawomocnymi.

W takim stanie rzeczy Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., orzekł jak w pkt 1 wyroku.

O kosztach postępowania orzeczono w pkt 2 wyroku na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. w zw. z § 11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2015 r., poz. 617 i 1078 ze zm.).

Apelację od powyższego wywiódła ubezpieczona, zaskarżając go w całości i zarzucając:

1) naruszenie prawa materialnego przez niewłaściwe zastosowanie art. 184 w zw. z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz.U. z 2015r. poz.748 ze zm.) oraz przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz. 43 ze zm.) oraz zarządzenia nr 7 Ministra

Przemysłu Chemicznego i Lekkiego z dnia 7 lipca 1987 r. w sprawie prac wykonywanych w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy przemysłu chemicznego i lekkiego (Dz.Urz.MPCH i L z 1987 r. Nr 4 poz.7);

2) niedopuszczenie zawnioskowanych przez ubezpieczoną dowodów z akt Sądu Okręgowego, w których na dzień wyrokowania w sprawie zapadły prawomocne wyroki w tożsamych sprawach wydanych przez różne sądy orzekające;

3) nieuzupełnienie opinii biegłego z zakresu BHP, który ze względu na niepełny materiał dowodowy nie wypowiedział się w sprawie jednoznacznie.

W rezultacie ubezpieczona wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku, bądź ewentualnie uchylenie tego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu.

W uzasadnieniu apelacji skarżąca podniosła, że Sąd Okręgowy nie dopuścił wniosków dowodowych w postaci akt tego Sądu w sprawach prawomocnie orzeczonych oraz nie dopuścił również znajdujących się w aktach niniejszej sprawy dowodów w sprawach, w których organ rentowy uznał pracę tożsamą jaką wykonywała ubezpieczona za pracę w warunkach szczególnych. Nadto ubezpieczona wskazała na złożony przez nią wniosek o dopuszczenie dowodu z akt Sądu Okręgowego w Koszalinie o sygn. IV U 455/15, w których znajduje się opinia biegłego z zakresu BHP, gdzie biegły zaliczył pracę obuwnika - wykrawacza do pracy w szczególnych warunkach. Zdaniem skarżącej, gdyby biegłemu zostały przedłożone wszystkie zgłoszone wnioski dowodowe mógłby się wypowiedzieć jednoznacznie. Ubezpieczona wskazała, że biegły w opinii nie wykluczył, iż była narażona na czynniki szkodliwe i uciążliwe.

W ocenie skarżącej skoro wykonywała ona pracę jak jej współpracownicy, co do których Sąd Okręgowy prawomocnie orzekł, że praca obuwnika - wykrawacza jest pracą zaliczoną do pracy w warunkach szkodliwych, to dlaczego "ona jest traktowana zgoła inaczej". Orzecznictwo Sądu Okręgowego winno być jednolite. Co prawda każda sprawa dotyczy innej osoby, jednak wszystkie wykonywały pracę, w prawie tych samych okresach na takich samych stanowiskach obuwnika – wykrawacza i otrzymały uprawnienia do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach.

W odpowiedzi na apelację pozwany wniósł o jej oddalenie oraz o zasądzenie od ubezpieczonej kosztów zastępstwa procesowego za postępowanie apelacyjne według norm przepisanych. Pozwany podniósł, iż z postępowania dowodowego wynika, iż w spornym okresie nie wykonywała ona pracy w szczególnych warunkach.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelację ubezpieczonej należało oddalić, bowiem nie zawiera ona zarzutów skutkujących koniecznością zmiany, bądź uchylenia zaskarżonego wyroku. Wyrok Sądu pierwszej instancji odpowiadał prawu, aczkolwiek z innych względów niż w nim wskazane.

Sporne było czy B. S. spełniła kumulatywnie wszystkie przesłanki niezbędne do nabycia prawa do emerytury w oparciu o przepisy art. 184 w związku z art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS (Dz.U. z 2016r. poz. 887 j.t. - dalej: „ustawa emerytalna”), a konkretnie warunek 15 letniego stażu pracy w warunkach szczególnych na dzień 01 stycznia 1999r. Spełnienie pozostałych przesłanek wymaganych powołanymi przepisami nie było sporne i nie budzi to wątpliwości Sądu II instancji. Zaznaczyć jedynie trzeba, iż ubezpieczona jako członek OFE złożyła wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku OFE na dochody budżetu państwa (art. 184 ust 2 ustawy emerytalnej – w niosek k. 2 a.e.), zatem w tym zakresie ustalenia Sądu I instancji nie były prawidłowe.

Zakres ustaleń faktycznych niezbędnych dla rozstrzygnięcia wyznacza prawo materialne. Sąd I instancji prawidłowo powołał przepisy stanowiące podstawę rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie. Przypomnieć jedynie należy, iż zgodnie z art. 184 ustawy emerytalnej, ubezpieczeni urodzeni po dniu 31 grudnia 1948 roku uzyskują prawo do emerytury po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32 ustawy jeżeli m.in. w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym oraz mają niezbędny okres składkowy i nieskładkowy o którym

mowa w art. 27 ustawy (25 lat dla mężczyzn, 20 lat dla kobiet). Kwestię stażu pracy w warunkach szczególnych reguluje natomiast § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983 Nr 8, poz. 43; dalej: rozporządzenie), zgodnie z którym okres ten winien wynosić co najmniej 15 lat, a sama praca musi być wymieniona w wykazie A stanowiącym załącznik do przedmiotowego rozporządzenia. Stosownie do § 2 ust 1 rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

W orzecznictwie sądowym utrwalona jest wykładnia, którą Sąd Apelacyjny w pełni podziela, zgodnie z którą „skoro przez pracę w szczególnych warunkach rozumie się wykonywanie takiej pracy, a nie pozostawanie w stosunku pracy, to nie ma podstaw do zaliczenia urlopu wychowawczego do okresu pracy w szczególnych warunkach, skoro pracownik w czasie tego urlopu jest zwolniony z obowiązku świadczenia pracy w szczególnych warunkach” (zob. np. wyrok SN z 19 kwietnia 2016r. II UK 193/15, LEX nr 2048968). W uzasadnieniu powołanego wyroku Sąd najwyższy wyjaśnił, iż "ze względu na charakter omawianego świadczenia (wcześniejsza emerytura) - przepisy rozporządzenia należy wyklądać ściśle" (por. uzasadnienie uchwały z dnia 29 września 2005 r., II UZP 10/05, OSNP 2006 nr 1-2, poz. 21). Postulat ścisłej wykładni dotyczy oczywiście i z tego samego powodu także przepisu art. 184 ust. 1 ustawy emerytalnej. W związku z tym, po pierwsze - przewidziane w rozporządzeniu i art. 184 ust. 1 ustawy emerytalnej rozróżnienie między okresem składkowym i nieskładkowym (zatrudnienia) a okresem wykonywania pracy jako mające głęboki sens normatywny i społeczny, nie powinno być znoszone w drodze wykładni, po drugie - zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego ubezpieczeni są obowiązani wykazać, że praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy (np. wyrok z dnia 15 grudnia 1997 r., II UKN 417/97, OSNP 1998 Nr 21, poz. 638). Taka kwalifikacja faktycznego wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w okresie trwania zatrudnienia jest uzasadniona charakterem prawa do emerytury dla osób zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Wobec powyższego skoro przez pracę w szczególnych warunkach rozumie się wykonywanie takiej pracy, a nie pozostawanie w stosunku pracy, to nie ma podstaw do zaliczenia urlopu wychowawczego do okresu pracy w szczególnych warunkach, skoro pracownik w czasie tego urlopu jest zwolniony z obowiązku świadczenia pracy w szczególnych warunkach (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 6 czerwca 2006 r., I UK 338/05, LEX nr 375608 i z dnia 23 kwietnia 2013 r., I UK 561/12 (niepublikowany) oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 maja 2008 r., I UK 1/08, LEX nr 829086)". Tożsame stanowisko prezentował również Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 24 października 2013 r. w sprawie II UK 127/13 (LEX nr 1576178) wskazując, iż skoro przez pracę w szczególnych warunkach rozumie się wykonywanie takiej pracy, a nie pozostawanie w stosunku pracy, to nie ma podstaw do zaliczenia urlopu wychowawczego do okresu pracy w szczególnych warunkach, skoro pracownik w czasie tego urlopu jest zwolniony z obowiązku świadczenia pracy w takich, szczególnych warunkach.

W niniejszej sprawie spór stron sprowadzał się jedynie do spełnienia przez ubezpieczoną przesłanki co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych na dzień 1 stycznia 1999 r., a konkretnie do zaliczenia jej do tego stażu okresu pracy od dnia 10 maja 1978 r. do dnia 31 grudnia 1998 r. w Fabryce (...) S.A. w S., – tj. 20 lat, 7 miesięcy i 22 dni. Fakt zatrudnienia ubezpieczonej w ww. zakładzie w powyższym okresie nie był sporny i został prawidłowo ustalony przez Sąd I instancji..

Uzupełniając ustalenia faktyczne, Sąd Apelacyjny ustalił, iż ubezpieczona w trakcie zatrudnienia w Fabryce (...) S.A. w S. w okresach: od dnia 23 grudnia 1980 r. do dnia do dnia 6 listopada 1986 r. oraz od dnia 29 stycznia 1987 r. do dnia 31 marca 1987 r. przebywała na urloпах wychowawczych i nie wykonywała pracy zawodowej tj. łącznie 6 lat 18 dni. Powyższe jednoznacznie wynika z pracowniczej dokumentacji ubezpieczonej w postaci świadectwa pracy z dnia 30 listopada 2004 r. (k. 7 a.e.), wniosku na zmianę warunków pracy i płacy z dnia 10 kwietnia 1987 r., w którym jako podstawę wniosku wskazuje się „po urlopie wychowawczym” (k. 22 a.e.). Brak jest podstaw, aby powyższej dokumentacji odmówić wiary.

Ta okoliczność (urlopy wychowawcze) została zupełnie pominięta zarówno przez Sąd Okręgowy, jak również przez strony postępowania, a tymczasem w przypadku ubezpieczonej ma istotne znaczenie na wykazanie stażu 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Po odliczeniu bowiem od okresu pracy od dnia 10 maja 1978 r. do dnia 31 grudnia 1998 r. – tj. 20 lat, 7 miesięcy i 22 dni, okresów urlopów wychowawczych tj. 6 lat 18 dni, pozostały okres jest krótszy niż wymagane 15 lat i tym samym zbędnym było dokonywanie oceny prawnej, czy ubezpieczona pracowała wówczas w warunkach szczególnych.

Z tego też względu nieskuteczne były zarzuty ubezpieczonej odnoszące się do sposobu gromadzenia materiału dowodowego przez Sąd I instancji (pkt 2 i 3 apelacji). Jak również nieskutecznie skarżąca powołuje się kwalifikację prawną pracy na stanowisku obuwnika-wykrawacza, jako pracy w warunkach szczególnych, dokonaną – jak twierdzi – w innych sprawach rozstrzygniętych przez Sąd Okręgowy w Słupsku.

Charakter pracy ubezpieczonej - w sytuacji, gdy przepracowała do dnia 1 stycznia 1999r. co najmniej 15 lat – nie miał istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy. Stosownie do art. 227 k.p.c. przedmiotem dowodu są fakty mające dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie, dlatego przeprowadzenie dowodu na tę okoliczność było zbędne.

Sąd Apelacyjny wyjaśnia też, iż decydującą rolę w analizie charakteru pracy ubezpieczonego z punktu widzenia uprawnień emerytalnych ma możliwość jej zakwalifikowania pod którąś z pozycji załącznika do rozporządzenia. W świetle art. 32 ust. 4 ustawy emerytalnej, pracami w szczególnych warunkach nie są bowiem wszelkie prace wykonywane w narażeniu na kontakt z niekorzystnymi dla zdrowia pracownika czynnikami, lecz jedynie takie, które zostały rodzajowo wymienione w tymże rozporządzeniu. Uprawnienia emerytalne z tytułu pracy w warunkach szczególnych przyznawane są indywidualnie z uwagi na charakter wykonywanej pracy w czasie aktywności każdego ubezpieczonego. Wobec tego bez znaczenia dla rozpoznania odwołania ubezpieczonej pozostawały ustalenia dokonane w innych sprawach Sądu Okręgowego w Słupsku, dotyczące innych pracowników - świadków w niniejszej sprawie – Fabryki (...) S.A. w S., nawet jeśli przyznano im prawo do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

Reasumując zaskarżony wyrok odpowiadał prawu, bowiem wobec ustalenia, iż ubezpieczona na stanowisku obuwnika-wykrawacza do 01 stycznia 1999r. świadczyła pracę krócej niż 15 lat, i był to jedyny jej zakład pracy do tej daty, zasadne było stwierdzenie, iż nie legitymowała się stażem pracy w warunkach szczególnych wymaganym powołanymi na wstępie przepisami.

Uznając zatem, iż rozstrzygnięcie Sądu I instancji jest prawidłowe, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. w pkt1 oddalił apelację ubezpieczonej .

O kosztach procesu Sąd Apelacyjny rozstrzygnął zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu - art. 98 i 99 k.p.c., stosownie do której strona przegrywająca proces obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty zastępstwa procesowego. Wysokość tych kosztów ustalił w stawce minimalnej – § 9 ust. 2 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 i § 15 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 roku, poz. 1804 ze zm., w brzmieniu przed dniem 27 października 2016 r. - § 21 rozporządzenia), mając na uwadze niezbędny nakład pracy pełnomocnika oraz czynności podjęte przez niego w sprawie, a także charakter sprawy i wkład pełnomocnika w przyczynienie się do jej wyjaśnienia i rozstrzygnięcia – art. 109 § 2 kpc in fine (pkt 2 wyroku).

SSA Bożena Grubba SSA Alicja Podlewska SSA Jerzy Andrzejewski